

ogsaa ske, at en Lærebørg kommer til at fortryde, at han er kommen til det og det Gaandæf, som han slet ikke har havt nogen Forstand paa, da han var 14 Aar, men som hans Forældre eller Børge have ment, at det var heldigt for ham at prøve? Der er maaske ikke kommet megen Villiekraft op i ham endnu; han bliver da et villieløst Redskab for dem, der omgive ham, men han fortsætter og tier, skjøndt det Arbejde, han er kommen til, er ham en Byrde. Den Udvikling, som skulde foregaa imellem 14 og 20 Aars Alderen, forekommer det mig, at man vil skabe noget ved dette Lovforslag. Det forekommer mig, at Lovforslaget noget gaar ud fra, at Mesteren var et Ideal af en Opdrager, og Lovforslaget siger derfor, at Lærlingen skal vise ham Ærbødighed og — det følger jo af sig selv — Lydighed. Der var imidlertid en æret Taler i Lørdags, som udtalte, at Lærlingen ogsaa skulde vise Svendene Ærbødighed, hvilket jo stemmer med Lyndeloven, som der er henvist til adskillige Gange, thi der hedder det jo, at Lyndet ikke alene skal vise Lydighed mod Husbonden, men ogsaa imod dem, som denne sætter til at befale over det. Jeg omtalte før, at de dygtigste Mestere levede i den største Afstand fra deres Svende og især fra deres Dreng, og det bliver altsaa Svendene, som disse komme til at vise den Ærbødighed, som der staar her i Lovforslaget, at de skulle vise Mesteren. Nu vide vi jo godt, at Svendene ikke have megen Interesse af at søge at udvikle en saadan Drengs Evner og da især hans aandelige Evner. De have desværre, saavidt jeg kjender dertil, i de allerførste Tilfælde slet ingen Sands derfor, og hvorledes skulde dette da kunne være heldigt? Nei, lad os faae den Ærbødighed frem hos Lærlingene, som den vedkommende Foresatte selv forstaaer at forskaffe sig blandt sine Undergivne, og lad os ikke sige det i en Lov, thi det er jo naturligt, at det finder Sted, og det vil ogsaa uundgaelig finde Sted for enhver Mester, som med Dygtighed forstaaer sin Gjerning, og som med Samvittighedsfuldhed vaager over sine Undergivne og særlig over sine Lærlinges Forhold. — Jeg skal ikke gaa videre ind paa Lovforslagets Enkeltheder, thi jeg synes, at det fremgaar af forskjellige ærede Taleres Bemærkninger, at der skal forandres Noget ved dette Lovforslag. Derom have de alle været enige, og ogsaa den høitærede Minister udtalte — saaledes forstod jeg ham —, at han fandt det rimeligt, at dette Lovforslag gik til et Udvalg. Dette skal jeg ikke have Noget imod, skjøndt jeg bestemt maa sige, at saaledes som Lovforslaget nu foreligger, vil jeg umulig kunne give det min Stemme. Der er et Par enkelte Paragrafer, som jeg skal gjøre Bemærkninger til, og dette gjælder da navnlig Lovforslagets § 10, hvor det siges, at Mesteren skal lade Lærlingen faae den fornødne Tid til at søge Skole. Hvem har man tænkt sig skulde be-

stemme denne „fornødne“ Tid? Det kan dog vel egentlig ikke godt blive Andre end Mesteren selv, thi Drengen har jo ingen Forstand derpaa. Efter hele Tonen og Anden i Lovforslaget er Drengen jo aldeles udgytig til at have nogenformhelst Mening om, hvad han trænger til. Det kunde nu nok være, at dette dog i Virkeligheden var lidt anderledes, skjøndt der maaske nok ogsaa gives Exempler derpaa. Altsaa Mesteren skal bedømme, om vedkommende Lærling trænger til at gaa i Skole. Nu kan der imidlertid gjerne være en Mester, som siger: Ja, den Dreng trænger til at lære det og det; uden at han faar lært det, kan jeg ikke bringe ham videre. Det kan være, at der endnu heldigvis gives ikke saa faa Mestere, som kunne se og skjønne over, hvor hans Glev, hans Lærling staar, hvor han har ham. Men det tror jeg nok vil være de Færreste. Jeg vil antage, og jeg veed ogsaa, at der gives saadanne Mestere, som sige: Min Lærling trænger til det og det; jeg maa sørge for, at han faar saa og saa mange Dage og saa og saa meget af sin Tid besat med den og den Gjerning; de og de Skolekundefaber trænger han til at udvikles i. Men der gives ogsaa andre Mestere — det vil dog vist Ingen negte —, som tænke som saa: Drengen kunde vel nok trænge dertil; men jeg kan jo bruge ham, han er efter sin Alder temmelig dygtig til Dette og Hint i min Gjerning, og han sparer mig Løn til en Svend, saa naar han blot kommer til at lære tilgavn, hvad der hører til Gjerningen her, saaledes at han faar Gaandelaget for Alt, hvad der hører til Faget, kan han gjerne undvære disse Kundefaber. Atter en tredie Mester kunde jo endogsaa gaa videre i den Retning og være aldeles ligegyldig og ikke tænke paa Andet end blot at søge at opfylde Kontrakten, saa at Lærlingen faar sin Spise, Mad og Drikke, og siden affurat havde det, som om han kun var et lille Gjul i en Maskine, se det kunde ogsaa være tænkeligt. Derfor finder jeg det meget uheldigt, at der ikke er nogen nærmere Bestemmelse herom; thi det kunde jo træffe, at en Dreng kunde trænge til at gaa i Skole den meste Tid, og det kan Mesteren heller ikke være tjent med. Altsaa det bevægelige Udtryk „fornøden“ synes jeg heller ikke rigtig om. I det Hele taget er Meningen med min Udtalelse blot den, at jeg gjerne vil indrømme, at der kan gives Bestemmelser i dette Lovforslag, som kunne finde Anvendelse, men at jeg dog vilde opfordre til, at man tog meget varselomt paa dette Forhold, og at man ikke tabte af Sigte, at det er i den Alder, at den vordende Mand skal udvikle sig i Villiekraft og i Karakter, og at man derfor skal være meget varselom med at bringe det unge Menneske ind i Forhold, som kunde nedtrykke, nedstemme ham og lægge Baand paa den Udvikling, som mulig kan være begyndt i Hjemmet eller i Skolen, og at der ikke bliver lagt nogen Dæmper